

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มน้ำพริกแห้ง ของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น

อ.ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ (หัวหน้าโครงการ)

สาขาวิชาชีพอครู (ศาสตร์วิจัยและประเมินผล) คณะครุศาสตร์

อ.ดร.สุวรรณี ปานเจริญ

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รศ.ดร.อรรวรรณ นิมตลุง

สาขาวิชาชีพอครู (ศาสตร์หลักสูตรและการสอน) คณะครุศาสตร์

ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเป็นสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกลาง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ข้อหนึ่ง คือ การพัฒนาท้องถิ่น โดยมีเป้าประสงค์ เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็น University as a market place ซึ่งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้มีนโยบายการสนับสนุน โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยสู่ตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศ 2) การพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) 3) มหาวิทยาลัย: ชั่วความเจริญเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (University as a Marketplace) และ 4) อว. ส่วนหน้า สำหรับการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัย: ชั่วความเจริญเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (University as a Marketplace) เป็นการผลักดันให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้วยการเริ่มจากโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG (U2T for BCG and Regional Development) เป้าหมายดังกล่าวนี้ ประเทศไทยได้ขานรับในรูป BCG Model ตามที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยการส่งเสริมให้มีการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อให้มีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการขับเคลื่อนงานไปสู่เป้าหมาย ตั้งแต่ร่วมกันระดมสมอง กำหนดแผน สร้างและส่งเสริมกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีจุดเด่นรักษาสีไว้ใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและจัดจำหน่ายอันก่อให้เกิดรายได้แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปทั้งในและนอกชุมชน ตามเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังนั้น การสร้างและพัฒนาส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือ OTOP เป็นการขับเคลื่อนแนวทางหนึ่งที่ก่อให้เกิดรายได้ ของชุมชน แต่กระบวนการดังกล่าวยังต้องเชื่อมโยงกับเครือข่ายหลายส่วน เช่น การผลิตให้ได้มาตรฐาน การจัดจำหน่าย การตลาดและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลการดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิด ด้วยเศรษฐกิจ BCG (U2T for BCG and Regional Development) ของตำบลเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ในปีงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมาได้รับผลตอบรับจากกลุ่มเป้าหมายของชุมชนเป็นอย่างดี ประกอบกับได้รับความสนใจจากที่ปรึกษารัฐมนตรีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อครั้งลงพื้นที่เยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลบ้านหมี่ (ชนมัสการณ วรอินทร์, 2565) การดังกล่าวส่งผลให้สำนักงานเทศบาลเมืองบ้านหมี่และโรงเรียนเทศบาลบ้านหมี่ ได้รับความสนใจสนองนโยบายการพัฒนาและพร้อมให้การส่งเสริมสนับสนุนต่อยอดร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีอย่างเต็มตามศักยภาพ ด้วยการพัฒนาและ/หรือยกระดับทักษะฝีมือในการจักสานของเยาวชนเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จึงได้แสดงเจตจำนงร่วมพัฒนากับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีนับแต่นั้นมา (ชนม- ชกณณ วรอินทร์ และอรุวรรณ นิมตลุง, 2566)

ปัจจุบันเทศบาลเมืองบ้านหมี่ยังมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนอันเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในเขตเทศบาลเมืองบ้านหมี่อย่างต่อเนื่อง และได้แสดงเจตจำนงต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีโดยผ่านคณะผู้รับผิดชอบโครงการว่ายังมีความต้องการจำเป็นในการขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีเพื่อร่วมมือกันพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มน้ำพริกแห้งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ด้วยการเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น อันสืบเนื่องมาจากเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นที่ราบลุ่มจึงมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรท้องถิ่นทางด้านเกษตร ดังนั้นหากนำทรัพยากรท้อง

ถิ่นมาแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเพิ่มมูลค่าเป็นรายได้ให้แก่สมาชิกชุมชน อันเป็นประโยชน์ที่เชื่อมโยงสู่เศรษฐกิจฐานรากจะเป็นประโยชน์ยิ่ง จึงมีการประสานความร่วมมือกับคณะผู้รับผิดชอบโครงการที่มีประสบการณ์ ในการร่วมงานกับเทศบาลเมืองบ้านหมี่มาโดยตลอด รวมถึงคณะผู้รับผิดชอบโครงการมีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการอาหาร จึงร่วมกันปรึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มน้ำพริกแห่งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี บนฐานทรัพยากรท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มน้ำพริกแห่งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น
2. เพื่อเผยแพร่/ขยายผลองค์ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มน้ำพริกแห่งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้กับสมาชิกในชุมชน
3. เพื่อเพิ่มศักยภาพการตลาดออนไลน์ จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และสร้างรายได้ในภาพรวมของชุมชนให้มากขึ้น

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินโครงการ

กลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพ เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จำนวน 25 คน โดยใช้สถานที่เทศบาลเมืองบ้านหมี่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ดำเนินกิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

มกราคม - กรกฎาคม 2567

วิธีดำเนินโครงการ

1. ประสานงาน/ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบโครงการ เทศบาลเมืองบ้านหมี่ และชุมชน เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน โดยการระดมสมองร่วมกันศึกษาสภาพบริบทพื้นที่ และแนวทางของการพัฒนาผลิตภัณฑ์
2. พัฒนาสูตรของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบในท้องถิ่น เป็นน้ำพริกแห้งปลาย่าง จำนวน 7 สูตร และนำไปให้สมาชิกในชุมชนทดลองชิมเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จากนั้นวิเคราะห์ความถี่แล้วเลือกสูตรผลิตภัณฑ์ 1 สูตร ที่เป็นความต้องการของผู้บริโภค
3. ส่งผลิตภัณฑ์ที่เลือก 1 สูตร ตามความต้องการของผู้บริโภค ไปวิเคราะห์คุณภาพของสารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อสุขภาพและเป็นทางเลือกในการพิจารณาเหมาะสมทางสุขภาพให้แก่ผู้บริโภค
4. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้เกิดองค์ความรู้และทักษะแก่สมาชิกชุมชน ที่จะผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพ น้ำพริกแห้งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น
5. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการตลาดออนไลน์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพ น้ำพริกแห้งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ให้สร้างรายได้ใน

ภาพรวมของชุมชนให้มากขึ้น

6. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการบูรณาการบริการวิชาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการ

7. ออกบรรจุภัณฑ์ สีสันฉลาก ภาพประกอบของผลิตภัณฑ์ ข้อความบนฉลาก ชื่อผลิตภัณฑ์ น้ำหนักสุทธิ

8. ผลิตและพัฒนา จัดจำหน่ายน้ำพริกแห้งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

9. วิเคราะห์ผล สรุปผล แนวทางการพัฒนา และจัดทำรายงานโครงการ

10. จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

การบูรณาการด้านวิชาการ

บูรณาการรายวิชาร่วมกับวิชาการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และงานวิจัยการพัฒนา soft skills ของผู้เรียน โดยกระบวนการวิศวกรรมสังคมและกิจกรรมพัฒนานวัตกรรมชุมชน โดยมีนักศึกษาจากสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ร่วมดำเนินโครงการ

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

ผลผลิต (Output)

1. ประชาชนในชุมชนได้รับความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพ น้ำพริกแห้งปลาย่างของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 25 คน
2. ได้ต้นแบบผลิตภัณฑ์น้ำพริกแห้งปลาย่างของเทศบาลเมืองบ้านหมี่
3. ต้นฉบับบทความวิจัย เรื่อง การพัฒนา soft skills ของผู้เรียน โดยกระบวนการวิศวกรรมสังคม และกิจกรรมพัฒนานวัตกรรมชุมชน จำนวน 1 เรื่อง

ผลลัพธ์ (Outcome)

ด้านนโยบาย เทศบาลเมืองบ้านหมี่ ร่วมขับเคลื่อนกับชุมชน จนเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ น้ำพริกแห้งของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น สามารถนำไปขยายผลในเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ตำบล

ด้านเศรษฐกิจ สมาชิกในชุมชน มีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งเชิงพื้นที่และทางออนไลน์

ด้านสังคม สมาชิกในชุมชนได้ผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนร่วมกัน

ด้านวิชาการ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการเพื่อสุขภาพ และเป็นข้อมูลเพื่อต่อยอดในการศึกษาพัฒนาในมีคุณภาพยิ่งขึ้น ทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มชุมชนสังคมมากขึ้น

ด้านสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น ก่อให้เกิดความสมดุลสีเขียวทางธรรมชาติของชุมชน ส่งเสริมให้เกิดสภาวะอาหารปลอดภัย อากาศบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นความสะอาดของสิ่งแวดล้อม ส่งผลทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดีและแข็งแรง

ผลกระทบจากโครงการ (Impact)

ด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกชุมชนอย่างยั่งยืน

น้ำพริกแห้ง ปลาย่าง
น้ำพริกเพื่อสุขภาพ

085-0494641

คุณค่าทางโภชนาการต่อ 1 ขวด
ต่อเบงกิ้น 2 ครั้ง

พลังงาน	น้ำตาล	ไขมัน	โซเดียม
380	8	12	1,060
กิโลแคลอรี	กรัม	กรัม	มิลลิกรัม
*19%	*12%	*18%	*53%

คิดเป็นร้อยละของปริมาณสูงสุด
ที่บริโภคต่อวัน

วันที่ผลิต.....
ควรบริโภคก่อน.....
น้ำหนักสุทธิ 100 กรัม

ด้านสังคม สมาชิกในชุมชนได้ร่วมกันผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ก่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มชุมชน สังคมและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

ด้านวิชาการ มีการเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปของบทความวิจัย

ด้านสิ่งแวดล้อม มีการนำทรัพยากรท้องถิ่น มาสร้างให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ

การนำไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้

1. กลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้มีความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกแห้งปลาอย่าง
2. เทศบาลเมืองบ้านหมี่ สามารถนำไปขยายผลในเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ตำบลให้สู่ตลาดอย่างมีคุณภาพ
3. กลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพของเทศบาลเมืองบ้านหมี่ ผลิตและจัดจำหน่ายทั้งเชิงพื้นที่และออนไลน์ และพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ต่อไป
4. กลุ่มพัฒนาทักษะอาชีพ เทศบาลเมืองบ้านหมี่ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10 จาการจำหน่ายวัตถุดิบจากทรัพยากรท้องถิ่น และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำพริกแห้งปลาอย่าง